

Anul european al dialogului intercultural **2008**

Strategia națională a României

Mai 2007

Documentul a fost conceput de către Ministerul Culturii și Cultelor al României, cu sprijinul Centrului de Consultanță pentru Programe Culturale Europene (Organismul Național de Coordonare pentru programul 2008 – Anul European al Dialogului Intercultural)

Anul European al Dialogului Intercultural 2008

Strategia Națională a României

1. Contextul național: provocări

Anul Dialogului Intercultural reprezintă o oportunitate pentru a atinge unele scopuri importante ce privesc atât domeniul cooperării și dialogului intercultural, cât și educația cu privire la toleranță și cetățenia activă, informarea și consolidarea dimensiunii europene și promovarea conceptului de identitate europeană. Sublinierea acestor priorități contribuie considerabil la realizarea unei campanii bine direcționate.

Dorind să valorifice experiența în domeniul programelor și acțiunilor culturale desfășurate la nivelul comunității europene, Ministerul Culturii și Cultelor a decis să reprezinte România ca autoritate publică centrală doar în cadrul “Comitetului Consultativ al Statelor Membre” și a numit în aprilie 2007 Centrul de Consultanță pentru Programe Culturale Europene (CCPCE) ca Organism Național de Coordonare (ONC) al României pentru Anul European al Dialogului Intercultural (AEDI). Centrul este în prezent Punctul de Contact Cultural și responsabil Media Desk pentru programele “Cultura” și “Media” ale Uniunii Europene.

CCPCE este, potrivit HG nr. 68/2005 completată cu HG nr. 162/2007, instituția publică subordonată Ministerului român al Culturii și Cultelor care asigură promovarea programelor comunitare care corespund sectoarelor cultural și media.

Potrivit Deciziei nr. 1983/2006/EC a Parlamentului European și a Consiliului, decizie emisă la data de 18 Decembrie 2006 și care stabilește derularea Anului European al Dialogului Intercultural 2008, anumite măsuri specifice vor fi implementate de către Comisia Europeană în colaborare cu Organismele Naționale de Coordonare (ONC).

Strategia se bazează pe obiectivele generale ale Anului European al Dialogului Intercultural și va contribui la:

- Promovarea dialogului intercultural ca proces prin care toți cei care trăiesc în Uniunea Europeană pot să-și îmbunătățească abilitatea de a acționa într-un mediu cultural din ce în ce mai complex, atât în ceea ce privește relațiile care se formează între Statele Membre, cât și în cadrul fiecăruia, din punctul de vedere al coabitării unor persoane sau grupuri ce au identități culturale sau credințe diferite;
- Evidențierea dialogului intercultural ca oportunitate de a contribui și beneficia de pe urma unei societăți dinamice și diverse, nu doar în ceea ce privește spațiul european, ci și alte părți ale lumii;
- Creșterea nivelului de conștientizare al tuturor locuitorilor din spațiul Uniunii Europene și în special al tinerilor cu privire la importanța dezvoltării unei cetățenii

europene active, deschisă contactului cu cei ce provin din afara spațiului european, cetățenie ce respectă diversitatea culturală și se bazează pe valorile comune ale UE, așa cum sunt acestea precizate în Articolul 6 al Tratatului UE și în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene;

- Evidențierea contribuției a diferite culturi și expresii ale diversității culturale la patrimoniul și stilul de viață al cetățenilor din Statele Membre.

Va fi acordată o atenție specială obiectivelor specifice ale Anului European al Dialogului Intercultural, pentru a:

- Crește nivelul de conștientizare al tuturor celor care trăiesc în state membre ale UE, în special al tinerilor, cu privire la importanța implicării în activități ce aparțin sferei dialogului intercultural, activități ce fac parte din viața lor normală, de zi cu zi;
- Identifica, comunica și oferi o recunoaștere publică la nivel european cazurilor de bună practică în ceea ce privește promovarea dialogului intercultural la nivelul UE, în special în rândul tinerilor și copiilor;
- Încuraja rolul educației ca mediu important pentru învățarea cu privire la diversitate și pentru a spori înțelegerea altor culturi, inclusiv dezvoltarea de aptitudini și exemple de bună practică și punerea în evidență a rolului central al media în promovarea principiului egalității și înțelegerii reciproce;
- Spori vizibilitatea, coerența și nivelul de cunoaștere asupra programelor și acțiunilor Comunității Europene care susțin dialogul intercultural și îi asigură continuitatea;
- Contribui la explorarea de noi abordări ale dialogului intercultural, abordări bazate pe cooperarea unui număr crescut de organisme – părți interesate.

În același timp, strategia României ține cont și de Recomandarea finală a participanților la cel de-al 3-lea Forum Intercultural cu tema “Promovarea Dialogului Intercultural între Generații”, forum organizat de către Consiliul Europei în parteneriat cu Ministerul Culturii și Cultelor la București, în perioada 17-18 Martie 2006. Sesiunile de lucru ale acestui forum au fost dedicate următoarelor subiecte:

- Viața cotidiană a tinerilor, inclusiv problema intergenerațională;
- Cultura tinerilor;
- Educația pentru tineri;
- Amintiri și identități ale tinerilor;
- Teritorii culturale ale tinerilor.

2. Consultarea societății civile și a altor organizații direct interesate

Mobilizarea posibililor participanți va fi realizată în viitorul apropiat, pentru a asigura un nivel cât mai ridicat de implicare. Pentru a asigura acest lucru, va fi realizat un inventar al actorilor sociali direct interesați. Consultările vor implica participarea unei echipe compuse din membri ai societății civile (ex: jurnaliști, sociologi, cercetători și

experți în comunicare). De asemenea, va fi încheiat un parteneriat cu Institutul Intercultural din Timișoara (I.I.T.)

I.I.T. este o instituție autonomă, non-guvernamentală iar activitatea sa are o miză culturală, civică și științifică, fără scopuri de natură politică. Prin activitatea sa, I.I.T. aderă la valorile și principiile Consiliului Europei cu privire la acțiunile interculturale. Institutul a fost înființat în 1992 cu sprijinul autorităților locale ale Timișoarei și al Consiliului Europei.

Prin programele și activitățile sale, I.I.T. urmărește dezvoltarea dimensiunii interculturale în domeniile educației și culturii. De asemenea, Institutul promovează la nivel național și internațional climatul de toleranță și comunicare inter-etnică specifice orașului Timișoara și regiunii Banatului.

Institutul Intercultural din Timișoara a dezvoltat o rețea extinsă de parteneriate cu instituții din diferite regiuni ale României și din anumite state europene, inclusiv cu instituții, organizații nonguvernamentale și specialiști din domeniile sale de interes. De asemenea, Institutul colaborează extrem de bine cu autoritățile locale, regionale și naționale din domeniile educației, culturii, tineretului și minorităților naționale.

Una dintre colaborările de succes a fost stabilită cu Consiliul Europei, în mod special cu departamentele de educație, cultură, tineret și cu Programul Măsuri de Consolidare a Încrederii.

Institutul Intercultural a fost implicat activ în unele proiecte importante ale Consiliului Europei:

1. Democrație, drepturile omului, minorități; aspectele educaționale și culturale
2. Toți diferiți, toți egali – campanie adresată tinerilor, împotriva rasismului, xenofobiei, anti-semitismului și intoleranței

Începând cu 1996, Institutul:

- A implementat, în calitate de coordinator sau partener peste 20 de proiecte pilot, care au avut ca notă specifică, în majoritatea cazurilor, educația interculturală la nivel local, regional, național sau internațional;
- A publicat 16 materiale rezultate în urma activității din diverse proiecte, materiale publicate în limbile română, franceză, engleză și maghiară și, de asemenea, versiunea în limba română a patru materiale realizate de Consiliul Europei.

Începând cu 1998, Institutul Intercultural a stabilit parteneriate strânse cu organizații neguvernamentale din domeniul civic, al minorităților sau tineretului, organizații ce provin din spațiul ex-iugoslav, vecin zonei Banatului. Doi reprezentanți ai Institutului sunt în prezent membri ai grupurilor de lucru Education Task Force din cadrul Pactului pentru Stabilitate din Sud-Estul Europei.

Organismul Național de Coordonare va dezvolta un parteneriat cu I.I.T., parteneriat care va avea la bază prezentul cadru strategic. .

Posterior consultărilor și stabilirii unei direcții de dezvoltare a strategiei de implementare vor fi organizate seminarii în cadrul cărora vor fi transmise mesajele-cheie pentru informarea operatorilor culturali.

3. Priorități naționale pentru Anul Dialogului Intercultural

Profilul Europei poate fi definit ca o multitudine de culturi naționale de tip etnic, regional și cultural, culturi care co-există de secole. În consecință, cultura europeană este înțeleasă ca unitară în diversitatea care o caracterizează. Geografia spirituală a Europei include spații întinse și semnificative de comunicare și sinteză, pe de o parte datorită schimbărilor continue ale frontierelor geografice și pe de altă parte ca rezultat al trendului european de a căuta cunoaștere și bogăție spirituală în valorile Celuilalt. Înțelepciunea Europei constă nu doar în acceptarea diferențelor, ci și în asimilarea și transformarea acestora în elemente care contribuie la dezvoltarea vieții spirituale. Niciuna dintre culturile europene nu a evoluat autonom, total separată de o altă și din acest motiv Europa nu poate fi văzută ca unitate în absența definirii unui rol clar al fiecărei culturi în imaginea de ansamblu.

Poziția geografică a României la intersecția culturilor centrale și sud-est europene se reflectă în varietatea și bogăția diversității sale culturale, atât la nivel național, cât și în cadru mai larg, european. România constituie spațiul interactiv pentru minorități și identități culturale, are un potențial economic crescut, un rol crucial în dezvoltarea eticii voluntare și reprezintă un element fundamental pentru integrarea europeană.

Scena socială românească este caracterizată de varietatea tradițiilor culturale complementare, cum ar fi cea maghiară, romă, ucrainiană, evreiască, turcă, tătară, rusă, sârbă, bulgară, slovacă, greacă, poloneză, italiană, armenă, croată etc. Identitățile semnificative ale acestora ar trebui să se traducă într-o contribuție creativă la arta contemporană.

Anul European al Dialogului Intercultural reprezintă o oportunitate extraordinară de a ne familiariza și de face față mai bine unui mediu cultural cu un nivel crescut de complexitate. De asemenea, reprezintă o bună ocazie de a promova cetățenia europeană prin metode moderne și active, prin realizarea contactului între diferiți actori culturali și omologii acestora din alte State Membre, oferindu-le posibilitatea de a cunoaște oameni care sunt interesați de promovarea unui set comun de valori.

Organizatorii de evenimente culturale majore vor fi încurajați să includă în programul lor pentru 2008 evenimente relevante specificului AEDI. Organizațiile locale care doresc să participe vor fi încurajate să conceapă propriile strategii, ținând cont de strategia națională. Organismele naționale, regionale sau locale vor fi încurajate să contribuie la finanțarea și dezvoltarea programului.

Strategia se axează pe intensificarea dialogului dintre diferite grupuri din societate și între generații. Dimensiunea europeană va însemna contacte directe cu alte țări, implicarea persoanelor de altă naționalitate care trăiesc în România în proiecte și punerea în contact a persoane sau grupuri ce au identități naționale diferite, cu scopul de a consolida identitatea europeană. Toate aceste activități vor avea ca teme subiecte de interes european.

Vor fi inițiate discuții asupra sensului și importanței dialogului intercultural. Participanții la aceste întâlniri vor fi autorități guvernamentale (la nivel național și regional) și reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale.

Participarea operatorilor culturali, tinerilor și organizațiilor educaționale în cadrul programelor, rețelelor și acțiunilor europene va trebui încurajată. De asemenea, este necesar să fie lansată o campanie națională de comunicare, cu scopul de a crește nivelul de conștientizare a necesității cooperării interculturale și dialogului în viața noastră de zi-cu-zi, în lumea contemporană. Această campanie va fi direcționată în principal către informarea persoanele tinere. Media va trebui să fie implicată într-o cât mai mare măsură, pentru ca mesajele să ajungă la un procent cât mai mare din populație. Acest obiectiv ar trebui abordat prin măsuri care să promoveze la o scară cât mai largă schemele naționale și internaționale de mobilitate existente. De asemenea, este necesar să fie inițiate și să se desfășoare sesiuni de negociere cu diferiți posibili fondatori, pentru elaborarea de noi scheme de mobilitate. Un sprijin major în realizarea acestui deziderat este constituit de rețeaua Punctele de Contact Cultural.

Prioritățile naționale sunt incluse într-un Plan de Acțiune formulat succint, plan care abordează tematică prin prisma unor abordări diverse:

- Evoluție în paralel
- Niveluri diferite de implicare
- Abordare de sus în jos

Scopuri:

1. Situarea dezbaterii interculturale într-un context strategic European
2. Demonstrarea nevoii unei cooperări culturale conjugate la nivel European
3. Demonstrarea viabilității unei politici europene culturale prin proiecte și inițiative ce pot servi pe viitor ca exemple de bună practică

Etape

- Monitorizarea exemplelor de bună practică la nivelul Uniunii Europene
- Sprijinirea schimbului de cunoștințe și bune practici cu privire la pluralismul cultural, în vederea facilitării, în societățile eterogene, a incluziunii și participării persoanelor și grupurilor care provin din medii culturale diferite
- Campania de comunicare – creșterea nivelului de conștientizare și diseminarea de bune practici, acordarea posibilității de afirmare celor marginalizați sau excluși, folosind toate mijloacele tehnologice

- Constituirea de parteneriate între reprezentanți ai sectorului public, ai celui privat și ai societății civile. Din această perspectivă, trebuie reafirmată valoarea politicii publice realizate în parteneriat cu sectorul privat și societatea civilă
- Promovarea măsurilor care vizează consolidarea încrederii, vizând toleranța și înțelegerea între popoare.

CCPCE a lansat PACT, ca instrument pentru cooperare în domeniul culturii și care, în acest context, joacă rolul de:

- Laborator inter-cultural pentru cooperarea la nivel local, regional și european
- Mecanism de monitorizare
- Instrument pentru sistematizarea ideilor și inițiativelor creative intercultural
- O structură pentru a comunica la toate nivelurile
- Un model-umbrelă ce conține o masă critică de proiecte desfășurate
- Asistarea practicienilor culturali și din sectorul creativ

Principalele sarcini ale Planului de Acțiune al AEID:

1. Consultări (3-4 întâlniri de tipul masă rotundă) în cadrul grupurilor de lucru pentru cultură (instituții publice și private, instituții culturale, universități, ONGuri, rețele). *Obiective:* stabilirea unui plan comun de acțiune, a unui calendar pentru desemnarea și implementarea strategiei, inclusiv domeniile în care vor fi implicați parteneri
2. Analiza comparativă a situației din România și celelalte state membre ale UE în domeniul diversității culturale și inițiativelor interculturale. *Obiective:* selectarea de exemple de bună practică compatibile cu specificul sectorului cultural din România. Acesta va reprezenta un model pentru ilustrarea felului în care o identitate distinctivă poate fi modelată prin diversitate
3. Realizarea strategiei de implementare pe termen scurt în domeniul dialogului intercultural. *Obiective:* stabilirea unor criterii comprehensibile de selectare a propunerilor pentru proiectul național (aceste criterii vor permite o mai bună cunoaștere a ofertei culturale din domeniul diversității culturale).
4. Consultări pe marginea strategiei: autorități locale, operatori culturale, societatea civilă. *Obiective:* informarea societății cu privire la strategie, absorbția/integrarea de propuneri posibile care vin din partea societății civile și autorităților locale, adaptarea strategiei în urma feed-back-ului rezultat la finalul consultărilor.
5. Implementarea strategiei în toate cele 8 Regiuni de Dezvoltare ale României. Diversitatea tradițiilor culturale din aceste regiuni reflectă bogăția și aspectele specifice abordării culturale europene, datorate eterogenității istorice, geografice și culturale care caracterizează regiunile istorice ale României. *Obiective:* testarea impactului, analiza celor mai recente inițiative, îmbunătățirea cooperării.
6. Informare publică asupra procedurii de selecție la nivel național. *Obiectiv:* informarea tuturor organizațiilor interesate și a beneficiarilor cu privire la etape și rezultate.
7. Dezvoltarea de parteneriate pentru a îmbunătăți și promova diversitatea culturală și înțelegerea dintre societățile europene, consolidarea dialogului intercultural și a cooperării culturale cu statele din afara Europei.

4. Educația

Subliniem importanța implicării organizațiilor educaționale și a tinerilor în dezvoltarea acestei strategii. Pe parcursul procesului de elaborare trebuie luate în considerare aspecte ale dialogului intercultural și trebuie intensificată cooperarea dintre specialiști, practicieni în domeniu și ceilalți membri ai societății civile.

5. Exemple de bună practică

Pe parcursul acestui an vor fi identificate exemple de bună practică prin selecția, crearea și dezvoltarea de noi abordări și prin stimularea dezbaterilor și proiectelor în cadrul mai multor comunități. Experiența dobândită de către Ministerul Culturii și Cultelor în ceea ce privește organizarea festivalurilor (muzică și teatru) și cea specifică Centrului de Consultanță pentru Programe Culturale în dezvoltarea a numeroase proiecte culturale (Cultura 2000) va putea fi valorificată ca exemple de bună practică. În aceeași situație se regăsesc și diferiți actori sociali care au luat parte la programul Socrates II, în cadrul a diferite secțiuni sau din finanțările specifice programului “S.T.E.P. Beyond – Susținerea Transportului pentru Proiecte Europene” sau cele oferite de ARCUB – Centrul pentru Proiecte Culturale al Primăriei Bucureștiului.

6. Strategia de comunicare

Campania Națională de comunicare va fi definită pe baza strategiei Comisiei Europene, aceasta însemnând că principalul grup țintă este reprezentat de tineri; alte grupuri țintă sunt organizațiile civice iar campania va trebui să includă și anumite activități care să vizeze publicul general.

Vor trebui valorificate mecanismele existente, inclusive situl www.pact-online.ro, care este consacrat problemelor de cooperare în domeniul cultural în sud-estul Europei.

Prezentarea proiectului va fi prezentată pe sit.

Programul va fi lansat printr-o conferință de presă, care va fi organizată de către Ministerul Culturii și Cultelor.

Ulterior pot fi introduse și alte activități, inclusiv mesaje-cheie.

7. Sustenabilitate

Anul European al Dialogului Intercultural are ca scop creșterea nivelului de conștientizare asupra importanței dialogului, în special în cadrul frontierelor Uniunii Europene, în vederea facilitării cristalizării unei identități europene comune. AEDI ar trebui să stimuleze acțiuni viitoare în această direcție.

Pot fi considerate elemente care asigură sustenabilitatea acele programe și acțiuni desfășurate pe parcursul Anului, care vor continua să fie implementate după 2008 și care vor susține creșterea nivelului de conștientizare asupra activităților și programelor educaționale existente. De asemenea, vor fi considerate elemente ce asigură sustenabilitate acele colaborări care vor continua după 2008, evenimente culturale de tip spin-off din cadrul acțiunii de mare amploare la nivel național și utilizarea sitului

menționat mai sus, care preconizăm că va fi consultat în continuare de către operatorii culturali.

8. Monitorizarea și raportarea

Va fi înființat un grup consultativ pe lângă Organismul Național de Coordonare, grup care va oferi informații și sugestii cu privire la coordonarea AEDI și care va implica instituții cheie, interesate de proces. Pe parcursul anului vor fi oferite rapoarte periodice și noutăți. La sfârșitul anului va fi publicat un raport, activitate care va coincide cu ceremonia de închidere a programului. Acest raport va fi trimis de asemenea Uniunii Europene.

De asemenea, vor fi trimise către Ministerul Culturii și Cultelor rapoarte semi-anuale. Aceste rapoarte vor fi realizate de către cei care implementează programul AEDI și vor include inclusiv rapoarte financiare.

9. Finanțarea

Finanțarea va fi asigurată din fondurile a diverse Departamente Guvernamentale din România, în special din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. Această finanțare va completa fondurile disponibile din partea UE. Vor fi proiectate perioada de planificare financiară și un număr de candidaturi detaliate. Va fi pusă la dispoziție o strategie detaliată de finanțare, sub forma unei anexe a programului/planului de acțiune detaliat, care va fi publicat în Octombrie 2007.

10. Cadrul general al activităților pentru AEDI

Aprilie- Decembrie 2007	Informarea/obținerea sprijinului organizațiilor relevante și interesate
Mai-August 2007	Identificarea surselor de finanțare pentru AEDI
Aprilie-Iulie 2007	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectarea strategiei campaniei, profilul general al AEDI • Mese rotunde cu participarea institutelor naționale din străinătate, a Institutului Intercultural din Timișoara etc • Întâlnirea PCC și a Autorităților Naționale de Coordonare ale AEDI la Berlin: 6-9 iunie • “RegioCult”- Forum Inter-regional: 6-7 iulie, Jupiter, România
Octombrie 2007	Conferință Internațională pentru a evidenția obiectivele (în parteneriat cu I.I.T., organizată la Timișoara
Octombrie 2007	Publicarea strategiei detaliate și a programului de lucru
Ianuarie 2008	Lansare
Martie 2008	Săptămâna interculturală, care va include inițiative publice importante
Ianuarie- Decembrie 2008	Suită de evenimente bazate pe activitățile principale identificate în 2007, în urma consultării publice
Decembrie 2008	Eveniment final și publicarea raportului activităților AEDI

Realizat în Mai 2007